

ת"פ 60765/09/20 - מדינת ישראל נגד מוחמד סואעד

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 60765-09-20 מדינת ישראל נ' סואעד
תיק חיצוני: 225895/2020

בפני כב' סגן נשיא, השופט ניר מישורי לב טוב
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשמים מוחמד סואעד

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע ביום 27.01.2021 על סמך הודאתו בעובדות כתב האישום בעבירה של תקיפה סתם (2 מקרים) - עבירה לפי סעיף 379 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

על פי כתב האישום במועדים הרלבנטים לכתב האישום עבד הנאשם כמטפל במעון לחוסים חסרי ישע, בעלי מוגבלות שכלית והתפתחותית ושיקומיים (להלן: "המעון").

ב.ד. (להלן: "החוסה ב") ו - נ.ז. (להלן: "החוסה נ") הינם חוסים במעון, כאשר החוסה נ' סובל ממוגבלות שכלית התפתחותית ואילו החוסה ב' סובל מהנמכה קוגניטיבית ולקויות התנהגותיות נוספות.

בתאריך 5.4.2020 בשעה 18:46, במעון, עם סיום ארוחת הערב שהוגשה לחוסים, נותר החוסה נ' בשולחן האוכל ואכל פרוסת לחם. הנאשם אשר ניקה את השולחן לאחר שכל יתר החוסים סיימו את ארוחתם סטר לחוסה נ בלחי שמאל, נטל ממנו את פרוסת הלחם וניקה את השולחן.

בתאריך 5.5.2020 בשעה 08:10 בפינת האוכל במעון, נעמד הנאשם מול החוסה ד' ודחף אותו קלות בכתפו וסטר לו בפניו.

במעשיו האמורים תקף הנאשם את החוסים ד' ו - נ' שלא כדין וללא הסכמתם.

2. ביום 27.01.2021 הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו הודה הנאשם בעובדות כתב האישום והורשע

בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ובמועד הכרעת הדין, הורה מותב זה על קבלת תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם.

תסקיר שירות המבחן

הנאשם בן 24, רווק, סיים 12 שנות לימוד בבגרות מלאה. עם סיום לימודיו ועד שנת 2019 עבד במלונות בתפקידי משק בית ומלצרות, ואז החל לעבוד כמטפל במעון לחוסים "רמת טבריה". כיום ובעקבות האירוע מושא כתב האישום אינו עובד ומקבל דמי אבטלה מהמל"ל.

לדבריו, בחודש מרץ 2021 סיים לימודי תעודה בתחום טכנאות סלולר. לחובתו של הנאשם אין הרשעות קודמות.

בהתייחס לעבירה מושא כתב האישום לוקח אחריות מלאה על מעשיו והוא פנה ושיתף את המנהל מיזמתו. טען כי הוא מתבייש ואין כל הצדקה הגיונית למעשיו, ובעקבות ההליך הפלילי הוא חווה מצוקה רגשית קשה. בחודשי האביב הוא סבל מאלרגיה קשה, דבר אשר גרם לו להתקפי כעס בלתי נשלטים. עוד טען הנאשם כי מעשיו גרמו עוול למשפחתו אשר עוסקת בתרומה לאוכלוסייה חלשה. הנאשם ביקש להדגיש בפני שירות המבחן כי התנהגותו זו אינה אופיינית לו והוא מביע אמפטיה כלפי הנפגעים ומצטער על הפגיעה בהם.

בבחינת הערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום עולה כי הנאשם בעל יכולת תפקודית טובה, בעל מיקוד שליטה פנימי וביכולתו לגלות אמפטיה לנפגעי העבירה, כמו גם מעמדות אשר אינן נותנות לגיטימציה לפעול באלימות.

עוד עולה מתסקיר שירות המבחן כי הנאשם גדל במשפחה חמה ותומכת המהווה עבורו עוגן ותמיכה, התנהגותו של הנאשם אינה מאופיינת בדפוסים עבריינים וביצוע העבירה נבע מקושי בוויסות דחפיו וביכולת לשלוט בכעסיו כאשר נמצא באי נוחות פיזית ורגשית על רקע מצב גופני ונפשי וייתכן בעקבות האלרגיה ממנו סבל. שירות המבחן התרשם כי לנאשם יכולת תובנה לכשלוו ההתנהגותיים ולנסיבות שהביאו אותו לביצוע העבירה. הנאשם עבר להערכתם הליך ראשוני של הפקת לקחים ויכולת בחינת מעשיו ומוטיבציה להשתלב בהליך טיפולי על מנת שלא יחזור על התנהגות דומה בעתיד.

מסיכום האבחון עולה כי ישנו סיכון נמוך ורמת מסוכנות נמוכה להישנות עבירות אלימות דומות נוספות בעתיד.

הנאשם שיתף כי מעוניין להשתלב בטיפול אשר יסייע לו להתמודד בצורה מיטבית ברגעי משבר ולשלוט בכעסיו ונראה כי לנאשם קיימת תובנה לבקש עזרה וסיוע מקצועי בעת הצורך, שולב בקבוצה טיפולית לשליטה בכעסים במסגרת שירות המבחן ועד כה הגיע בזמן לכל ארבעת המפגשים שהתקיימו. הנאשם משתף פעולה עם התכנים המובאים, משתף מעולמו האישי וניכר כי עושה מאמץ לרכוש כלים להתמודדות אדפטיבית עם קשייו. שירות המבחן מעריך כי לנאשם יכולת גבוהה להיתרם מהליך טיפולי.

לאור האמור לעיל, שירות המבחן ממליץ על העדפת הפן השיקומי טיפולי תוך העמדת הנאשם בצו מבחן למשך 12 חודשים. במהלך תקופה זו ימשיך הנאשם בהליך הטיפול במסגרת שירותם. עוד ממליץ שירות המבחן על מאסר מותנה הצופה פני עתיד ופיצוי לנפגעי העבירה, ענישה אשר תהווה גורם הרתעה נוסף עבור הנאשם מפני הישנות עבירות דומות בעתיד.

3. טרם שמיעת טענות הצדדים לעונש וטרם גיבש בית המשפט עמדתו לעניין העונש, הורה מותב זה ביום 09.06.2021 על קבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות בעניינו של הנאשם.

בהתאם לחוות הדעת מיום 21.06.2021 נמצא הנאשם כשיר לביצוע עבודות שירות ללא כל מגבלה, בכרמיאל ב"עם ישראל מתחברים לנשמה".

טענות הצדדים לעונש

4. טענות המאשימה

א. הנאשם נעדר הרשעות קודמות.

ב. לטענת המאשימה תקיפת חולים ע"י אנשי צוות מטפל הינו מעשה קשה לעיכול, העובדה שמדובר בחסרי ישע שאינם יכולים להתגונן וכמעט שאינם יכולים להתלונן ותלויים במטפלים, מחמיר יתר על המידה את המעשה.

ג. בבחינת הערכים החברתיים שנפגעו ממעשה התקיפה טענה המאשימה כי מדובר בתקיפה של כל אדם באשר הוא אדם כשהפגיעה היא בשמירת גופו וכבודו. בהתחשב במיעוט הנפגעים הרי שמעשיו של הנאשם פוגעים בערכי החמלה והאמפתיה כלפי החלשים בחברה וחובת הנאמנות של מטפלים כלפי מטופלים. מאחר ומדובר במוסד ציבורי נפגע אמון הציבור במערכת הטיפול הציבורי ובמערך הנפשי, מעשה תקיפה כלפי אנשים חלשים נוגדים ערכי מוסר, מקוממים ומעוררים שאת נפש וציפייה חברתית רחבה מגורמי אכיפת החוק ומבימ"ש לנקיטת צעדים שיגרמו להרתעה והטלת עונשים משמעותיים שיהלמו את חומרת המעשים.

ד. בהתייחס לאירועים כעולה מכתב האישום טענה המאשימה כי מדובר בשני אירועים שונים בימים שונים בהם תקף הנאשם מתלוננים אחרים.

ה. לטענת המאשימה, על אף התסקיר בעניינו של הנאשם שבסופו של יום בא בהמלצה סלחנית יש סבורה המאשימה כי יש במקרה זה להחמיר ולהטיל גם עונש מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות בהתאם לחו"ד הממונה על עבודות השירות שהוגשה וכן פיצוי לקורבנות.

5. טענת ב"כ הנאשם

- א. הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה (כבר בחקירה וגם בבימ"ש) ובכך חסך זמן שיפוטי יקר.
- ב. כעולה מתסקיר שירות המבחן הנאשם קיבל אחריות מלאה והביע חרטה כנה, מבין את הכשלים בהתנהגותו ובנסיבות שהביאו לעבירה. בתסקיר נקבע כי הסיכון להישנות העבירה הינו נמוך ולכן שירות המבחן בא בהמלצה שיקומית טיפולית והמליץ על צו מבחן ומאסר מותנה ופיצוי.
- ג. לעניין הנסיבות לביצוע העבירה, הנאשם הכיר בטעות ובכשל שבהתנהגותו. העבירות בוצעו משיקול דעת מוטעה ולא ממניעים עבריינים והנאשם יכול להימנע ממעשה דומה בעתיד לאור מידת הסיכון שנקבעה בתסקיר.
- ד. הנאשם מקבל אחריות מלאה לגבי הנסיבות שלא קשורות בביצוע העבירה. נגרם לו נזק בכך שפוטר מעבודתו. הנאשם מוכן ומבקש לתת לו הזדמנות לפצות את המתלוננים בתיק, שיתף פעולה עם רשויות החוק, התנהגותו בהליך הייתה חיובית והוא התייצב לכל המפגשים הטיפוליים.
- ה. הנאשם נעדר הרשעות קודמות , ומאז האירוע עברה תקופה של יותר משנה ולא נפתחו נגדו תיקים נוספים.
- ו. לאור האמור מבקש ב"כ הנאשם שלא למצות את הדין עם הנאשם ולהעדיף פן שיקומי כהמלצת שירות המבחן.

דברי הנאשם

הנאשם הביע חרטה על מעשיו וטען כי לא יחזור על מעשים דומים בעתיד.

6. דין והכרעה

תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי

בענישה" התווה את עקרון ההלימה כעיקרון מנחה בענישה לפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה
בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו (ס' 40 ב' לחוק העונשין).

1. מלאכת גזירת דין מורכבת משלושה שלבים עיקריים כלהלן:

א. קביעת מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג לחוק העונשין).

ב. בחינה האם יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם בין לקולא ובין לחומרא (שיקום, הגנה על שלום
הציבור).

ג. קביעת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין).

2. על פי הוראת סעיף 40ג לחוק העונשין, בשעה שהורשע הנאשם בגין כמה עבירות, יש לבחון תחילה
האם מדובר באירועים נפרדים, וככל שבית המשפט מגיע למסקנה שהאירועים נפרדים, יש לקבוע
מתחם עונש הולם לכל אחד מהאישומים בנפרד. לעומת זאת, כאשר העבירות בגין הורשע הנאשם
מהוות אירוע אחד, יקבע בית המשפט מתחם ענישה הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו.

בית המשפט העליון נדרש להכריע בשאלה מה בין "אירוע" ל"מעשה" וזאת במסגרת ע"פ 4910/13 **אחמד בני
ג'אבר נ' מדינת ישראל**, לא פורסם (29/10/2014).

בפתח דבריו מציין כב' השופט י. דנציגר כי :

**"המונח "אירוע" הינו מונח חדש שהוכנס לחוק העונשין במסגרת תיקון 113, ועל אף שניתן
היה לצפות כי תיכלל בתיקון 113 הגדרה כלשהי למונח זה, הרי שהגדרה כזו לא נכללה בו.
ודוק, תיקון 113 לחוק העונשין אינו מגדיר מהו "אירוע", ואף אינו קובע מהו המבחן המשפטי
שעל פיו יבחין בית המשפט בין תרחיש עובדתי אחד שיוגדר כ"אירוע" לבין תרחיש עובדתי אחר
שיוגדר כ"כמה אירועים". המחוקק הותיר שאלות אלה פתוחות לפרשנות"**

כב' השופט י. דנציגר מאמץ שני מבחנים אשר נקבעו להגדרת "מעשה" לעניין סעיף 186 לחוק סדר הדין
הפלילי גם לעניין השאלה האם על עבירה מהווה "אירוע" בפני עצמה :

**"האחד, המבחן הצורני-עובדתי, שבמסגרתו בוחנים האם ניתן להפריד בין פעולות שנעשו ברצף
ובסמיכות יחסית של זמן ומקום, דהיינו האם מדובר בפעולה יחידה מתמשכת שלא ניתן לפצלה
לתת-פעולות או שמא בשרשרת פעולות עוקבות שכל אחת מהן היא חוליה נפרדת. השני,
המבחן המהותי-מוסרי, שנוהג בעיקר בעבירות הנעברות בגופו של אדם (להבדיל מעבירות
רכוש), ושבמסגרתו מתמקדים בנזקים שגרמה התנהגותו של העבריין לנפגעי העבירה ובאינטרס
החברתי שנפגע. במסגרת מבחן זה נבחנת בין היתר - אם לא בעיקר - שאלת ריבוי הנפגעים".**

כב' השופטת דפנה ברק ארז סבורה כי יש להחיל מבחן חדש בקביעת היות מעשיו של נאשם בבחינת "אירוע"
אחד או מספר "אירועים". על פי מבחן זה תוכרע הסוגיה בהינתן קשר "ענייני והדוק" בין הפעולות ועל פי מבחן

ניסיון החיים. לגישה, ניתן לקבוע כי מדובר ב"אירוע" אחד כאשר קיימת סמיכות זמנים בין העבירות אך גם כאשר "תהינה חלק מאותה תוכנית עבריינית" גם אם בוצעו לאורך תקופת זמן שאינה קצרה. כדוגמה רואה כב' השופט דפנה ברק ארז במספר איומים כנגד עובדי ציבור על רקע אידיאולוגי משום "אירוע" אחד גם אם בוצעו על פני תקופה שכן קיים קשר הדוק ביניהם, כחלק מתוכנית עבריינית אחת.

כב' השופט ע' פוגלמן מצטרף בדעתו לכב' השופטת ברק ארז בקובעו כי :

"מצטרף אני לתפיסתה העקרונית של חברתי. אולם, אבקש להדגיש כי להשקפתי התיבה "אירוע אחד" רחבה דיה כדי לכלול גם פעולות עברייניות שבוצעו על פני רצף זמן; כללו מעשים שונים; ביחס לקורבנות שונים; ובמקומות שונים. הכל - כל עוד הם מהווים מסכת עבריינית אחת. נמצאנו למדים כי הבחינה אם העבירות השונות שביצע הנאשם מהוות "אירוע אחד" היא תכליתית-פונקציונאלית"

במקרה שבפניי, שתי העבירות אשר עבר הנאשם כנגד המתלוננים נעברו בשני מועדים שונים אך אלו בוצעו על פני תקופת זמן מצומצמת של חודש ימים (05.04.2020 ו- 05.05.2020), אומנם העבירות בוצעו כנגד מתלוננים שונים, אך בוצעו במסגרת עבודתו של הנאשם, באותו מקום, בנסיבות דומות ודפוס התנהגותו של הנאשם דומה בשתי העבירות, ומכאן אני קובע כי עסקין בתוכנית עבריינית אחת ובמסכת עובדתית אחת המבססת הקביעה כי מדובר באירוע אחד בגינו יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד.

7. השלב הראשון - קביעת מתחם העונש ההולם

לצורך קביעת העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בשיקולים שלהלן:

א. הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירה ובמידת הפגיעה בו.

ב. מדיניות הענישה הנהוגה.

ג. נסיבות הקשורות בביצוע עבירה ומידת אשמו של הנאשם.

א. הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו

רבות נכתב על הערכים החברתיים המוגנים בבסיס העבירה בה הורשע הנאשם - הן בנוגע לעבירת התקיפה בכלל והן בנוגע לעבירה של תקיפת מטופל שהינו חוסה, אשר בין היתר, נועדה להגן על שלומם, על בריאותם ועל כבודם של המטופלים החוסים - שאינם מסוגלים לדאוג לעצמם ותלויים בעזרת הזולת ולעיתים אף אינם מסוגלים לספר ולדווח על הפגיעה בהם. המדובר באוכלוסיה שהינה נזקקת להגנה הרבה יותר בחברה. כאשר מדובר בפגיעה בחוסה המתגורר במעון, בידי אדם האחראי על החוסה ותפקידו במיוחד לשם הטיפול בחוסה, נגרמת, בנוסף לפגיעה בחוסה עצמו, גם פגיעה באמון סביבתו הקרובה אשר הפקידה בידיו את שלום יקירה ונתנה בו אמון כי ידאג לכל צרכיו באופן מיטיב ומקצועי.

הפגיעה בקורבן, פוגעת גם באמונם של בני המשפחה. ומאחר ומדובר במוסד ציבורי נפגע גם אמון הציבור במערכת הטיפול הציבורי.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים במקרה זה הינה ברף הבינוני. אומנם הנאשם לא גרם לחבלות פיסיות בגופם של המתלוננים אך יש ליתן את הדעת בחומרה למעשיו של הנאשם באשר סטר לחוסים כשהאחד סובל ממוגבלות שכלית התפתחותית ואילו השני סובל מהנמכה קוגניטיבית ולקויות התנהגות נוספות. לחוסה נ' הנאשם סטר בלחי שמאל כאשר כל "חטאו" היה שנותר בשולחן האוכל ואכל פרוסת לחם, ובהתייחס לחוסה ד', דחף אותו קלות בכתפו וסטר לו בפניו בפינת האוכל במעון, והכל במקום ציבורי, תוך השפלתם וביזויים ופגיעה בכבודם ובביטחונם.

ב. מידת האשם ומידת הנזק

מידת האשמה של הנאשם במקרה זה הינה מלאה. מעובדות כתב האישום עולה כי הנאשם תקף את החוסים וכל זאת ללא סיבה ומבלי ששודל ו/או קונטר. כעולה מתסקיר שירות המבחן, הנאשם טען כי סבל מאלרגיה אשר גרמה לו לחוסר נוחות פיזית וככל שהנראה היא זו שהביאה אותו להתנהגותו, אך לא תמך טענותיו בראיה כלשהי, נראה כי באה להפחית מאשמו או מתחושת האשם ולא מצאתי כי גם אם היו מוכחות טענות אלו יש בהן כדי להצדיק מעשיו של הנאשם או להפחית מאשמו.

לצורך בחינת הנזק אשר נגרם בידי הנאשם נתתי דעתי מחד גיסא לכך שלא נגרמו למתלוננים חבלות בגוף ומאידך גיסא הנזק הפוטנציאלי הממשי שהיה עלול להיגרם למתלוננים. לעניין זה, כל פגיעה פיזית בחוסה שבריאיותו רופפת ממילא, מסבה צער, כאב והשלכה לטווח הארוך יותר מאדם בריא ברקעו ועל כן פוטנציאל הנזק כתוצאה מדחיפה וסטירה הינו רב.

כן יש לקחת בחשבון את הפגיעה במשפחה ובציבור במתן אמון במטפל במוסדות ציבוריים המטפלים ביקרים להם.

לקחתי בחשבון את העובדה, כי העבירות לא בוצעו כחלק ממסכת רקע של התעללות, אך עצם התנהגותו של הנאשם כלפי החוסים והעובדה כי אין מדובר בנפגע עבירה אחד ומועד אחד מצביעים על כוונתו מבעוד מועד להטיל מורא על המתלוננים.

ג. מדיניות הענישה הראויה

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות בהן הורשע הנאשם מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשים במנעד רחב, החל ממאסרים מותנים וצו של"צ ועד למאסר בפועל שיכול וירוצה בעבודות שירות,

מאסרים מותנים וענישה כלכלית.

עוד מצאתי כי הגם שעל פי רוב הענישה בגין עבירת תקיפה סתם הינה צופה פני עתיד, נמצא במקרים המתאימים מקום להחמרה בהינתן נסיבות ביצוע העבירה או מיהות הנאשם.

1. **ת"פ (י-ם) 4780/97 מדינת ישראל נגד נדין ברכאת** הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של תקיפה לפי סעיף 379 לחוק העונשין. הנאשם הינו שוטר והואשם בתקיפת עצור בעת חקירה. בין היתר גזר בית המשפט על הנאשם מאסר בפועל 3 חודשים שירוצה בעבודות שירות.

2. **ת"פ 15282-07-11 מדינת ישראל נ' יטוב** הואשם הנאשם שהיה תחת השפעת אלכוהול בתקיפת המתלוננת ואיים עליה. בין היתר גזר בית המשפט על הנאשם מאסר בפועל של 5 חודשים (ערעור שהוגש על חומרת העונש בעפ"ג 1079-04-14 מחוזי מרכז - לוד, נדחה).

3. **ת"פ 143/08 מ"י נ' גרסימוב לריסה** נגזר דינו של הנאשמת 1 לצו מבחן למשך שנה, נאשם 2, 140 שעות של"צ וצו מבחן לשנה ונאשם 3 צו מבחן לשנה.

4. **עפ"ג (מחוזי י-ם) 44513-12-20 אברהמי נ' מדינת ישראל** נקבע מתחם הנע ממאסר מותנה ועד מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבירות שירות, בגין עבירה לפי ס' 379 (מטפלת שהכתה תינוק). בית המשפט המחוזי דחה הערעור.

5. **ת"פ (שלום-תל אביב) 52240-05-16 מדינת ישראל נ' אמר מיום 18/3/18** נקבע מתחם הנע בין מאסר מותנה לצד של"צ, ועד מאסר למשך 6 חודשים בגין עבירה לפי ס' 379 (אשה שהכתה קטינה שחשבה כי הקניטה את בתה).

6. **רע"פ 10232/17 ראובן נ' מדינת ישראל מיום 14/3/18** נקבע מתחם העונש ההולם כנע בין מאסר על תנאי לבין 9 חודשי מאסר בפועל בגין עבירה יחידה לפי ס' 379 (אוהד כדורגל שתקף קוון).

כאמור לעיל, הנאשם הורשע על-פי הודאתו בביצוע עבירה של תקיפה סתם לפי סעיף 379 לחוק העונשין, בכך שבעת ששימש כמטפל במעון לחוסים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית ושיקומיים, סטר להם ואת המתלונן ד' גם דחף קלות בכתפו, כשהם מוגדרים כחסרי ישע.

אומנם במקרה שבפני אין עסקין בחבלה של ממש והנאשם לא הורשע בעבירה של תקיפה חסר ישע לפי סעיף 368ב(א) סיפא לחוק העונשין אך ראיתי לנכון להתייחס למדיניות הענישה הנוהגת בעבירה של תקיפה חסר ישע על מנת להמחיש את החומרה שיש בהתנהגות שבעבירות מסוג אלו ואת הצורך שיש למגר תופעה זו של תקיפת מטפל בחסר ישע. מתחם העונש ההולם בעבירה זו נע בין 6 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בדרך של עבודות

שירות לבין 12 חודשי מאסר בפועל. זאת תוך אבחנה שיש לערוך בעת קביעת מתחם העונש ההולם בין עבירות אל ומסוג פשע והעבירות בגין הורשע הנאשם שבפניי.

רע"פ 6590/16 זיאדן נ' מדינת ישראל (7.9.16), בו הוטלו על נאשם אשר עבד כמטפל במעון לקשישים עם מוגבלות התפתחויות, 10 חודשי מאסר בפועל בגין שני אירועים בהם תקף מטפל.

ע"פ 2444/15 עומר נ' מדינת ישראל (2.8.15), בו הוטל על אח בבית חולים סיעודי עונש של 12 חודשי מאסר בפועל בגין תקיפה של מטופלת, קשישה בת 83 מונשמת, שהתבטאה בטיפול אגרסיבי. נקבע כי מתחם העונש ההולם הוא 8-30 חודשי מאסר.

עפ"ג 49330-07-13 מדינת ישראל נ' פסקאול (30.12.13) בו נידונה נאשמת לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל שירותו בעבודות שירות, בשל כך שתקפה חסרת ישע בכך שאחזה בשתי ידיה בחוזקה, בשעירותה וטלטלה את ראשה מצד לצד. זאת, לאחר שניתן משקל לכך שמדובר באירוע בודד, ובעברה הנקי של הנאשמת.

ת"פ (רחובות) 31314-09-11 מדינת ישראל נ' פינטשון (1.2.12), בו נידונה נאשמת לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל בגין תקיפת חסר ישע, אשר התבטאה בכך שבמספר הזדמנויות צבטה את הנפגעת, הכתה, בעטה בה, דחפה ואתה ומשכה שערותיה.

ת"פ (ירושלים) 44613-11-14 מדינת ישראל נ' ניספרוס (11.2.15), בו הורשע נאשם בשתי עבירות של תקיפה חסר ישע על ידי אחראי, בכך שסטר לקשיש והטיח ראשו בשולחן. לקשיש נגרמו נפיחות במצח ושטף דם. על הנאשם הוטלו 8 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (חיפה) 48994-10-13 מדינת ישראל נ' פנישב ואח' (26.2.15), אירוע של תקיפת חסר ישע בו נטלו חלק מספר נאשמים, ללא הרשעות קודמות, כאשר כל אחד מהם, למשך מספר דקות, התנהג באכזריות כלפי מטופלת שהייתה במצב של צמח. על כל אחד מהם נגזר עונש שבין 6-13 חודשי מאסר לריצוי בפועל, מאסרים מותנים ופיצוי למשפחת הקורבן.

ההיבט הכלכלי של הנאשם

על בית המשפט לבחון את יכולתו הכלכלית של הנאשם כחלק מהשיקולים לקביעת מתחם הענישה, ולמעשה, ניתן לומר כי באשר לעונש הקנס, קיימת אינדיקציה בקביעת מתחם העונש הנובעת מכך שבקביעת מתחם זה, אין בוחנים רק את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, אלא גם את יכולתו הכלכלית של הנאשם.

במקרה שבפני לא נטען למצב כלכלי קשה מצדו של הנאשם וגם לא הוגשו מסמכים בעניין זה. נטען כי הנאשם בן כ- 25, רווק, מתגורר בסלמה עם הוריו ואחיו (שישה אחים ואחיות). כיום הנאשם אינו עובד ומקבל דמי אבטלה מהמוסד לביטוח לאומי. לא נטען שהנאשם תומך בהוריו וכעולה מתסקיר שירות המבחן משפחתו של הנאשם הינה חמה תומכת ומלוכדת.

לקחתי בחשבון שהנאשם אינו עובד אך לא ניתן להסיק כי מצבו הכלכלי קשה וחריג בפרט נוכח העובדה שמתגורר בבית הוריו ונתמך בהם.

ה. נוכח האמור לעיל, אני קובע בהתאם להוראות בהתאם לסעיף 40 יג' לחוק העונשין, כי מתחם העונש ההולם הינו החל ממאסר מותנה ועד ריצוי מאסר בפועל לתקופה של 9 חודשים אשר אפשר וירוצה בדרך של עבודות שירות וכן עונשים נלווים של קנס כספי ו/או פיצוי בסכום עד 5,000 ₪ לכל אחד מהמתלוננים, וחתימה על התחייבות כספית, צו של"צ ומבחן בהתאם להמלצת שירות המבחן.

8. השלב השני בגזירת הדין

בשלב השני לגזירת הדין, מכריע בית המשפט האם יש לסטות ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום לקולא ומטעמי הגנה על שלום הציבור לחומרא.

האם יש לחרוג ממתחם הענישה ההולם

במקרה זה עתר ב"כ הנאשם להשתת עונשים המצויים ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם כפי שנקבע לעיל וגם שירות המבחן בא בהמלצה על הטלת עונש המצוי בגדרו של מתחם העונש ההולם. מכאן ונוכח שיקולי הגמול, הפגיעה בערכים המוגנים ושיקולי הרתעת הרבים לא מצאתי מקום לסטות לקולא ממתחם העונש ההולם (למשקל הניתן המלצתו של שירות המבחן בכלל ובמקרה שבפני ר' בהמשך).

יחד עם זאת ולאור נסיבות ביצוע העבירה לפיהן הנאשם לא גרם לחבלות פיסיות של ממש במתלוננים, המלצות שירות המבחן בעניינו ועברו הנקי לא מצאתי מקום לסטות ממתחם העונש ההולם לחומרא.

9. שלב ג' בגזירת הדין - קביעת העונש הראוי

בשלב השלישי בגזירת הדין, לאחר קביעת מתחם הענישה לעבירות בהן הורשע הנאשם וככל שאין מקום לסטות ממנו, יש להתאים בתוך מתחם העונש ההולם את גזר הדין המתאים לנאשם.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות

לאחר קביעת מתחם העונש ההולם לאירוע בו הורשע הנאשם, יש לקבוע את העונש המתאים במסגרת מתחם העונש ההולם. בגזירת העונש המתאים לנאשם שלפניי וכמצוות סעיף 40 יא' לחוק העונשין, יש מקום להתחשב בנסיבותיו האישיות, אשר אינן קשורות בביצוע העבירות. נסיבות אלה נלמדות, בין היתר, מטיעוני הסנגור לעונש ומדברי הנאשם, והכל כמפורט לעיל. בדרך זו חידד תיקון מס' 113 לחוק העונשין, את הצורך בהמשך נקיטת שיטת ענישה אינדיבידואלית, הבוחנת נסיבותיו של כל מקרה ואדם המובא לדין (ע"פ 433/89 אטיאס נ' מדינת ישראל).

א. **פגיעת העונש בנאשם** - הפגיעה הפוטנציאלית לה צפוי הנאשם כתוצאה מעונש מאסר מאחורי סורג וברח הינה השלכה קשה על הנאשם הנעדר עבר פלילי באופן העלול לדרדרו לעולם הפשע. עם זאת ושעה שלא הוכח קושי כלכלי חריג בו נתון הנאשם או כי מאסר בפועל יקטע רצף תעסוקתי הרי שלא מצאתי כי פגיעתו של עונש מאסר אותו יישא הנאשם בעבודות שירות לתקופה מידתית ומוגבלת יהווה פגיעה חמורה וקשה בנאשם שבפניי.

עוד מצאתי כי הפגיעה בנאשם כתוצאה מן ההליך הפלילי המתנהל כנגדו אינה קלה כעולה מתסקיר שירות המבחן, קל וחומר שעה שהנאשם נעדר עבר פלילי אך גם לא נפגע באופן חמור מניהול ההליך שעה שלא נטען כי היה נתון בתנאים מגבילים כלשהם.

ב. **נטילת אחריות** - הנאשם הודה בעובדות כתב האישום במיוחד לו בבית המשפט, לקח אחריות מלאה על מעשיו והבין את חומרת העבירות. יחד עם זאת מצאתי כי בהטלת אשם באלרגיה אשר לא הוכחה יש משום ניסיון של הנאשם למזער מאחריותו לביצוע העבירות.

ג. הנאשם נעדר הרשעות קודמות ו/או עבר פלילי.

ד. הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה ובכך חסך זמן שיפוטי יקר .

ה. חלוף הזמן - העבירות בוצעו בחודש 04/2020 וביום 05/2020 וכתב האישום הוגש בחודש 09/2020. במהלך תקופה זו הנאשם הופנה לתסקיר שירות מבחן ואף נקלענו למשבר נגיף הקורונה. בנסיבות האמורות לא ראיתי כי קיימת פגיעה בנאשם עקב חלוף הזמן.

10. שיקול הרתעת הרבים

לאור הקלות שבביצוע עבירות תקיפת סתם ובמיוחד במוסד ציבורי במעון לחוסים ומצד מטפלים כלפי מטופלים הנוקטים באלימות יש מקום לשלוח מסר ברור כי בתי המשפט לא יקלו בעונשם של מי שתוקפים ומטילים מורא ובמעשיהם רומסים כבודם של חסרי ישע, שוללים מהם האוטונומיה על גופם ופוגעים במקרים כגון זה פגיעה ממשית בקורבנותיהם, גם אם לא התכוונו או ראו לנגד עיניהם פגיעה כוללת זו בשעת ביצוע העבירה. זאת ועוד, יש בענישה מחמירה כדי להרתיע עבריינים פוטנציאליים העובדים במוסדות לטיפול בחסרי ישע והינם נורמטיביים על פי רוב וזאת נוכח סיכוי קלוש לקבלת דיווח מצד אחסרי ישע בדבר אלימות כלפי חסרי ישע וסיכויי הגשת כתבי אישום לא גבוהים העבירות אלו נוכח הקושי באיסוף ראיות בתיקים אלו.

11. הרתעת היחיד :

מתסקיר שירות המבחן עולה כי מחד גיסא כי הסיכון להישנות עבירות אלימות מצד הנאשם נמוכה ומאידך גיסא

מצאתי כי לנאשם עדיין אין מלוא הכלים להתמודדות במצבי כעס ואכזבה או אי נוחות פיזית וגופנית - עובדה שיש בה כדי להצביע על מסוכנות מסוימת וסיכון אשר עדיין קיים להישנות עבירות דומות.

המלצת שירות המבחן :

בית המשפט העליון עמד בשורה של החלטות על מעמדו ותפקידו של שירות המבחן בהליך המשפטי. יפים לענייננו הדברים אשר נאמרו ברע"פ 1063/13 **יזמרו מלסה נ' מדינת ישראל** (ר' לעיל) וכן ראה בעניין זה גם רע"פ 3830/15 - **אליהו בוזגלו נ' מדינת ישראל**, תק-על 2015(3), 1186 (08/07/2015) :

" לבסוף, אשר לטענת המבקש כי לא ניתן משקל מספק להמלצת שירות המבחן בענייניו, ראשית יצוין כי הוא בעצמו טוען לקיומן של סתירות ושגיאות בקביעותיו, ועל כן לא ברור כיצד הוא מבקש להסתמך עליו. מעבר לכך, הרי שידועה ההלכה כי תסקיר שירות המבחן, על אף הערכת מקצועיותו הרבה, מהווה המלצה בלבד ובית המשפט רשאי להפעיל את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). מסקנתו של בית המשפט המחוזי שלא לאמץ את המלצת שירות המבחן מקובלת עלי. זהו הדין בעניין בחירתו שלא לאמץ את חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות, קל וחומר משהובהר למבקש כי הפנייתו לקבלת חוות הדעת אינה בגדר הבטחה."

במקרה זה מצאתי כי העונש אשר הומלץ על ידי שירות המבחן אינו עולה בקנה אחד עם עיקרון ההלימה ומדיניות הענישה הנוהגת.

לאור כל האמור לעיל מצאתי למקם עונשו של הנאשם בחלקו הנמוך עד בינוני של מתחם העונש הראוי נוכח נסיבות ביצוע העבירות, הפגיעה מספר חסרי ישע, הביזוי וההשפלה המלווה את תקיפתם של המתלוננים , הפגיעה באמון של החוסים במטפלים , הפגיעה באמון שניתן על ידי המשפחה במטפלים ובמוסד ציבורי בו שוהים יקיריהם, מדיניות הענישה הנוהגת והצורך הקיים גם בשלב זה בהרתעת הנאשם והרתעת הרבים אך תוך מתן משקל להמלצת שירות המבחן , המשך ההליך הטיפולי והנזקים אשר נגרמו לנאשם , היעדר העבר הפלילי וניהול ההליך הפלילי כנגדו. זאת על דרך הטלת עונש מאסר על הנאשם אותו יישא בעבודות שירות לתקופה מידתית לצד ענישה מרתיעה וצופה פני עתיד בשילוב ענישה שיקומית.

לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ונתתי דעתי לעבירות בהן הורשע הנאשם בכתב האישום והשיקולים לעיל אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של 3 חודשים.

הנאשם ירצה את עבודות השירות בהתאם לחוות הדעת שהתקבלה.

תחילת עבודות השירות ביום 12/09/2021 שעה 08:00. הנאשם יתייצב במועד זה במשרדי הממונה על עבודות השירות במגידו.

הנאשם מוזהר כי במהלך עבודות השירות יהיה הנאשם נתון במעקב של בדיקות שתן. סירוב לעריכת בדיקת שתן או בדיקה עם ממצאים חיוביים, שתיית אלכוהול או הגעה בגילופין יהוו עילה להפסקה מנהלית וריצוי יתרת המאסר בפועל מאחורי סורג ובריא.

כמו כן הובהר לנאשם כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים וכל חריגה מכללים אלו יש בה כדי להפסיק את עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל מאחורי סורג ובריא.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 5 חודשים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים החל מהיום לא יעבור עבירת אלימות מסוג עוון לרבות איומים ויורשע בגינה בתקופת התנאי או לאחריה.

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 10 חודשים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים החל מהיום לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע ויורשע בגינה בתקופת התנאי או לאחריה.

ה. הנאשם ישלם לכל אחד מהמתלוננים פיצוי ע"ס 3000 ₪ וזאת עד יום 1.3.22.

הפיצוי יופקד במזומן בקופת בית המשפט במועד לעיל שאם לא כן יישא סכום זה הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל מיום גזר הדין.

אני מורה למאשימה להעביר למזכירות בית המשפט עד יום 05.09.2021 פרטי המתלוננים לרבות חשבונות בנק אליהם ניתן להעביר סכומי הפיצוי.

ו. אני מטיל על הנאשם צו מבחן למשך 12 חודשים מהיום. בתקופה זו על הנאשם לעמוד בפיקוח שירות המבחן ולבצע את כל אשר יוטל עליו.

בית המשפט מסביר בזאת לנאשם בלשון פשוטה את משמעות הצו ומזהיר אותו שאם לא ימלא אחר הצו מכל בחינה שהיא או יעבור עבירה נוספת יהיה צפוי לעונש על העבירה שבגללה ניתן הצו ובית המשפט יוכל לגזור את דינו מחדש.

במידה ויש פיקדון, הפיקדון יקוזז כנגד פיצויים שנפסקו. במידה וקיימת יתרה, היתרה תוחזר למפקיד והכל בכפוף להוראות כל דין ועיקול.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבית המשפט המחוזי בנצרת.

המזכירות תעביר העתק גזר הדין לשירות המבחן והממונה על עבודות השירות.

ניתנה היום, כ"ב אלול תשפ"א, 30 אוגוסט 2021 במעמד
הצדדים.